

Hamutal Bar-Yosef

Ha-Lo

סדר השירים

שער א : זמן

- 11 הלא
12 אנשים מכירי סבתא
13 וידוי
14 המלכים
15 אז למה הוא מחכה
16 השמש נגלית
17 אם
18 בשעה ארבע וחצי אפילו העץ
19 והרי
20 שיר הטלפון
21 נשכבת
22 סגולה

שער ב : דיוקן

- 25 האיש שמחצית גופו הימנית נכרתה
26 תפילה
27 דיוקנו של האמן כאיש זקן
28 לאה גולדברג
29 פגישה עם משוררת
30 סמוראי
שלושה שירי גבורה :
31 1. צילום בקר
32 2. למי שעניו כבר כהו
33 3. איך
שלושה שירים לדן פגיס :
34 1. בשולי עמודים
35 2. מתפתל

ספר זכה בפרס קרן ירושלים לשנת תשנ"ז

ה : רישום של אנה טיכו, באדיבות מוזיאון ישראל

מסת"ב 965-407-180-0

© הזכויות שמורות למחברת

ולהוצאת כרמל, ת.ד. 35168, ירושלים

תשנ"ח / 1998

Printed in Israel

	שער ה: זעקה של זכר שחור	36	3. השירים
		37	ביוגרפיה
67	זעקה של זכר		שער ג: על הגדר
68	ועדיין		
69	שיר אהבה ים תיכוני		על הגדר
70	אבקש את ירך	41	על שלמות הבצוע
71	הגבר הרך	42	כל הלילה
72	הבאר	43	שלל
73	אחרי שנה	44	יבואו
74	כמו תמרים	45	שלושה שירי דרך:
75	עכשיו		1. מיושבת
76	אמרתי גבר לא-טוב הוא	46	2. אינני עוצרת
77	לנשק את יד האדון	46	3. מוסיקה
78	עם כל קאָדִי	47	סונט העגבניה המיובשת
79	כשאתה מכניס אותי	48	הסוף
80	שלושים שנים משותפות	49	בעולם
81	די מהר אפשר ללמוד	50	אפיטף
82	תוכיח	51	
	שער ו: חזרת כרגיל		שער ד: האצבע
85	בגנו של הלץ	55	כמו שמוותרים
86	אברהם	56	חבקיני נא נִינְיָה אוקראינה
87	שני שירים על יעקב	57	אוטופורטרט רוסי
88	חזרת כרגיל	58	חיק
90	יותר ויותר דברים נעלמים	59	ילדה קופצת
91	הלכה המוסיקה		שני שירים על התיכון
92	אל הפרהסיה	60	1. כשהייתי בתיכון
93	תל-אביב	61	2. כשגמרתי את התיכון
	שער ז: המקום הכואב (פואמה)	62	האצבע (פואמה קטנה בפרוזה)
97			

שער א :

זמן

הלא

הלא בָּיָם בְּיוֹם קִיץ נִצְחִי אֱלֹהִים
שְׁעָרֵי יְאֻדִים וַיִּקְרָזֶל בַּכְּרֹזֶל
זְרוּעוֹתַי זָרְעוּ שׁוֹשְׁנִים מִשְׁנֹת
בַּחֲלוֹת הַחֲלִים, הַכְּחִים
קֶצֶף מִבְּאֵישׁ. אִישׁ
יִסְתַּכֵּל לַתּוֹךְ אִישׁ בְּתוֹכִי
יִמְחוּ הַמַּרְאוֹת הַרְגִלִּים
בְּתוֹכִי יִלְהֶט
הלא.

אנשים מכירי סבתא רק מספרים,
סבתא מלה כמו טנס או ממוחה
אנשים נטולי אבא עם זקן קריר
אני רואה אתכם על המאה הזאת

מנתחים לשנים-עשר שקי עשר
של הגיונות סותרים
מצלפים בששת שוטי השאיסות
של ימי המעשה,

וביום ששי בערב
אין לכם במה להאחז חזק
מלבד פסי הכרזל הארים
של המאה הזאת

שם ערב אחד שכבתם לרחב
מחכים לרפכת
כמו למכה של אלכחול.

אחר-כך קמתם משם מסרזלים,
מזלות מרקעים
בריק.

יהוי

בגדנו בעץ שנשא את העריסה הראשונה.
נטשנו את הנהר הצר, בגאווה הסתוללנו,
תלשנו את הצדפות השחורות
המבינות במתיקות המים.
מחקנו מאד את ההרים כתלחלי הצללים, מה
שכתנו
את זמרתם הרחקה עם ריח תרציות ושמיר הכר.
כחשנו באבן העליונה.
בגדנו בכזלת
והיא מתגלגלת ומתגלגלת.

המלכים

המלכים שעלו ויורדו בין הפרקים
היו שוכחים ומבלבלים אפלו
את השושלות של ישראל ויהודה
שנכנסו אחת לתוך השניה והסתבכו
עם הברגז ועם השלם שלהם.
רק דבר אחד לא התבלבל אצלם
ולא אצל אף אחד בימים ההם —
מי עשה את הישר בעיני אדוני
ומי עשה את הרע בעיניו.
כמו שכלם יודעים מהעורה
מי מהבנים חתיד ומי סבון.
מי חפפה עם שמפו שקדים
ומי עשתה במקנסיס בכתה.
לפי הריח.

אז למה הוא מתפה, האיש הכהה שלא זו
גם אחרי התדשות של תצות?

שיפסיק הסבוב הנרגז והעולם
יתן לאויר לשבת ולהתמלא אלים,
שרוח הכל שמריץ את הגלגל ירצע,
וכל צבעי שבשבת יתגלו בלבן הנחפז.

אם תצליח להצחיק את התינוק
יתעגל האויר המצמק
ויהיה ירק כמו מיץ של ענב
וינשב מתוק ושובב

והאור שבראת יהי מרחף מרחוק
על פני כל הפנים התהומות מסביבך
שקיו מצררות, והאור יהיה חק

ובקבר צמק
המתים ינמסו
וגם בן יסכימו לצחק.

השמש נגלית שוב מאחורי גבנו
מחזיקה מעיל אור ענק, מוכנה
שוב לעזר לכלנו לקבש בו,
אכל לא לכלם בכת-אחת.

רק העלבונות עוד שורפים
את בטן האדמה,
שאינה יכולה להרדם
בלי מחמאות וקרקנות.

שמע: מאחורי החשך שרים
גבעולי החטה, או הארז, או התיךס,
שאכילתם משפכת קצת
את הנעגועים ואת הכעס.

בְּשֹׁעָה אַרְבַּע וְחֲצִי אֶפְלוּ הָעֵץ

בְּשֹׁעָה אַרְבַּע וְחֲצִי אֶפְלוּ הָעֵץ
מִתְמַתֵּחַ, כְּמוֹ יֶלֶד מֵעוֹן שֶׁהוֹרִיו אֲחֵרֵי.
מוֹכֵן לְהִתְבַּק בְּכָל זְרוּעַ זֶרֶה מֵאַמְצָת,
מוֹתֵחַ עֲנָפָיו בְּכָל כַּחַו
נִמְשָׁךְ אֶל כָּל עֲנָנָה חוֹלֶפֶת:
מִהָרִי, קָחִי אוֹתִי בְּקִנְפֶּךָ הַחוֹרֶגֶת,
אֶל תְּשֹׁאִירִי אוֹתִי לְהִשְׁחִיר
עִם הַשְׁקִיעָה.

בְּשֹׁעָה אַרְבַּע וְחֲצִי אֶפְלוּ הָעֵץ.
וּמָה עוֹד אֲנָשִׁים טְעוּנֵי אֲהָבָה.

וְהָרִי

וְהָרִי אֲשֶׁרִי
וְהָרִי בְּרֹאשִׁית
בְּאוֹתִיּוֹת חֶלֶב
כְּתוּב בְּאֹוִיר.

וְהָרִי הָאֹוִיר
שֶׁל הָרִי הַשָּׁמַיִשׁ
וְשֶׁל הָרִי הַיָּרֵחַ
יָשִׁיר מְכַל הָר

וְהָרִי יְרוּשָׁלַיִם
יָשִׁירוּ אֹתוֹ יָשָׁר:
וְהָרִי בְּרֹאשִׁית.
וְהָרִי אֲשֶׁרִי.

שיר הטלפון

בדמי, בהשמע צלצול
הטלפון, האם מראש ברור
קול מי יפל על העגול
שבו אתה סגור?

וכך גם האסון: הוא לא
בשעת התרדה יפל,
ולא בחדש שכלו
מוכן לרע מכל.

ובצורה כזאת האשר יצלצל
אליו, באמצע נפילה קודרת,
בתוך הבור, בצפוני הצל —
תרים, עצל, את השפופרת.

נשכבת

נשכבת פתאם באמצע הדרך
הארץ שלי, כמו גב קרע של אתון ולדנית,
אחריו ורק אחריו נשרף מבטי הנעול
בקילומטרים האחרונים של עליות וירידות.
נופי היחיד.

ואני מחיכת לך את אחוריה בנדרים
לפני שיתנפחו לנו הרגלים
ולא נגיע לשום מקום
שאפשר בו ללדת בשקט.

סגלה

אחרי התננה לו ינחתו בחדר השנה החדש
מלאכים סגלי כנפים, מסגלים
לעשות שלום.
ולו כמו מנגנים יחידי סגלה
שהזמנו מחו"ל ללמד בכתת אמן
מתרועעים ברוח הצר שבין הלה ללה-במול
עולים ויורדים בעקשנות בסלמות מתחלסים,
בזהירות מתקנים את התנוחה הנקשה של השכמות
מתפוצצים מצחוק פתאם (זה ביוקם)
ומצוים על המבצעים להאזין, בעקר להאזין.

שער ב:

דיוקן

הָאִישׁ שְׁמַחְצִית גּוּפוֹ הִימָנִית נִכְרְתָה

הָאִישׁ שְׁמַחְצִית גּוּפוֹ הִימָנִית נִכְרְתָה
כְּדִי שְׂיִמְשִׁיךְ לִהְיוֹת נוֹתֵר עִם אִשְׁתּוֹ וְעִם יְלָדָיו
מְכַר לַפְּרָנְסָתוֹ כְּכֹרוֹת מוֹצָקִים שֶׁל לֶחֶם חַי.

דֶּרֶךְ עֵינָיו הִקְבִּיעוֹת בְּחוֹרִים חוֹרִים רְאִיתִי
אֲנָשִׁים מְתַקְרְבִים אֶל הַמְּשׁוּכָה הַשְּׂרוּפָה שֶׁל הַחֲצֹר
וּבִינֵהֶם סֵל קְנִיּוֹת.
וְרִאִיתִי בְּקָשִׁי אֶת יָפִי הַחֲסָה הַמְּסֻלָּסֶלֶת
וְאֶת הַסִּפְסָל הַצָּרוּב שֶׁמְצַמִּיחַ וְלִזְלִים מְטַרְפִּים.

הָאִישׁ שְׁמַחְצִית גּוּפוֹ הִימָנִית נִכְרְתָה
הוּא עָשָׂה לִי שְׂאוּכָל לִזְכֹּר בְּמִנוּחָה נְכוֹנָה
אֶת הַיָּמִים שֶׁבָּהֶם כָּל אֲצָבָעוֹתַי
הָיוּ שְׁלֵמוֹת בְּבִצָּק
שֶׁמִּמֶּנּוּ לִשְׁתִּי לָכֶם חִלּוֹת,
וְאַחֲרֵי הָאֲרוּחָה שֶׁל עָרֵב שִׁבְתָּ
כְּשֶׁכָּל הַיָּלָדִים נִכְנָסוּ לַחֲדָר
עִם הַפְּסִנְתָּר שֶׁעוֹד הָיָה חַי
כְּדִי לִנְגֹן וְלִשִּׁיר בֵּיחָד
הִיִּיתִי מוֹצֵאת אֶת עֲצָמִי
בּוֹכָה מְרַב אֲשֹׁר רַב מְדִי.

תפלה

ראיתי אותך איש עומד בתפלה
פרקי ברכיך ופיוות
וקולך שוכח את הבאס, עובר לסופרן
מוזר של ילד או אשה.

לעולם לא אוכל לגעת במה שנגעך
אלא רק להתבונן בך ולדמות:
ענות ההשפיות שמעוררת בי המוסיקה?
אמון עור ומתמיד עד קות בחיק המוכן של אמא?
הציטנות (למי?) שבה אני לומדת שסות לא-נחוצות?

לא לא. כי אם השמחה ההיא
שבה נהיתי שפחה נרצעת
נמסה בגוף ובנפש בחמו של מי שקחרתי בו
להיות אהובי. אולי

הרצינות המאשרת
של עבד מרצון
למה שאינו קים
והוא נחוצ לני ביותר.

דיוקנו של האמן באיש זקן

השגיר, מצוקותיו, חייו המסכסכים
הנה הם נמצאים לו בתלום
המים

הברורים והנזקרים מלזרם.
כי אמו שם יושבת
במים

נשורת איברים ובהירה להתריד
והוא זולף על גבה תפנים
של מים

לפני שהוא נכנס לשם.

לאה גולדברג

חלילה מכל יכלת לאהבה
נמצאה הנסיכה מתעוררת
והנה היא צרודה ובעורה
ומשוררת-חוקרת.

כל הראוי לאהבה מסורה
עד כדי השפלות
מת או בגד או נמס וברח.
והמשרה? והספרות?

סגורה בטיחה, מכונה לספרים נדירים,
היא תמשיך לעשן את חדרי נשמתה
גם עבור זה שובבה באותה התמכרות.

פגישה עם משוררת

למה מהרתי ללכת?
למה רק פסע אחד היה באויר
והשאר צעדו בשורה שיוצעת היטב
לאיזה מלון היא חוזרת בלילה נכרי
שאין לו משג מה זה ערב שבת
ולמה נחויץ טלפון מהבית בערב הזה —
מהרתי

אחרי פגישה ראשונה, מיחלת,
עם אשה שכותבת שירה ותו לא,
שירה וקופה ודקה כמו אגני גור סנאי
אש ודקה ורפה בעיניה,
ובכפיה שבע שפות חיות ומתות שאיננה וקוקה
לדבר בהן בקול רם או בכלל לרצות בקול רם
למצא חן, מבולבלת
ברפיון מוציאה לי מכובע קטיפה ירק-אפרפר
נצרות נסח ונטה, בוערת קפואה,
מראה צלום של כהן-מנודה שהוא טוב מרופא —
הה, אשה זו לעולם לא תהיה אחותי עלי אדמות!
אז, בדרך הפת-קרקעית מתחנת המטרו, בחלל הזמני
שנמצא מהבהב מתחת לכל הדברים
היו שני בחורים עם גיטרה שנגנו בדכרות
בקדשה מתעקשת בשקט
בשמה הקשה, הלא-נקיה
מנגינה דקה וזקופה
והנה מישוה שנשען עם הגב אל הקיר,
קצת שפוף, והקשיב
זה זמן רב. והקשיב זמן רב עד מאד.
הדברה שם שהות עמקה.
שם השהות נחה מנוחה ארפה.
למה מהרתי ללכת?

סמוראי

ראית בסרטים סמוראי?
 זה עתה הגיע לכפר באקראי
 מגרד בערף ובישקן
 כאלו אבד כל ענין.
 פתאם שני מגפיו
 קפצו יחדו,
 פתאם שלה,
 הנחית אכחות נוכחות
 ישר בפשר,
 הוכחות חותכות
 לטעם התוסס
 של דעת טוב ורע,
 לחן המתוק של השורה
 הישרה-ישרה.
 עקשו הוא יוצא מהכפר בתורה.
 ראית סמוראי?
 קראת בתורה.

שלושה שירי גבורה

1. צלום בקר

בבקר האויר מזריק רטטים וצפצופים
 מעוררי סרוב של תכונה תת-עורית.
 רוטטים שרידי הבקר כשהוא מנתק
 את שרידי מהמגנט השחור שמתחת למזרן
 מתאמץ היום להאיר אלי פנים בקשי,
 כמו להשתין אחרי גתוח,
 ולפתע מתמלא נצנוצים
 מהמחשב של הספרנית הנכה
 בעגילי זהב גדולים
 ובעננה יעילה
 היא מפעילה
 את המערכת ששוב נחקעה
 ועם השפופרת בין ראש לכתף
 היא גם מדריכה בסכלנות מזהירה
 ללדים בלתי-נראים שנולדו לה מחצי הגוף הזה,
 נסים נטולי כותרת, כך אני משערת,
 נבחשים באויר הרוטט והמצפצף
 נצנוצים מתרבים במהירות
 שבהקר מתמלא מגבורתם.

2. למי שענינו כבד כהו

"מכשיר שנוצר במיוחד למי שענינו כבד כהו",
הסביר את האור בזכוכית המגדלת,
כף ידו בידי כמו כנף של פרפר מארץ אחרת,
שליד עטוף שעוה, מקפל בכסא גלגלים,
ריח קרוב אל מות מפיו.
"מה את אומרת על זה? את העולם כרצון ודמוי
סימתי, ועכשו התחשק לי מסכת זרעים.
אין יכולת לזוז. אינני יוצא מן הבית.
בן אדם בן תשעים לא שמשון וגם לא נפוליאון.
אה! וכמה את עוסקת?" מאזין ומעיר הערות מועילות
תכף מתיר תסבוכות, מאתר את כל התככים
כמו היה שתפי מאתמול לישיבת עבודה.

הוא מת לא מזמן. אני עד עכשו מתתרה
בתיים. בזכוכית המגדלת שמונה תאורה
למי שענינו כבד כהו אף רוחו בהירה.

3. איך

איך אעזר לך לרוץ בתחרות עם רגל שבורה?
אמרה הפסיכולוגית לאחר ששתקה עבורי.
קדם כל תתאבלי, תרשי לעצמך, אמרה.

תנקתי אותה ואותי וברחתי החוצה,
לבית-הקברות של הכפר
בתרשה, בדרך הביתה מבית הספר,
בין גזעי ארנבים אדישים, קשים וסדוקים
שם כל החברה עוצרים,
מקלפים פומלות מהפרדס שעל-יד,
מדברים, מתחרים
וגזקרים מהדבורים, שם
היינו עושים שמיניות באופנים,
בין העצים, בלי ידים אפלו,
הידים באויר, תראו! מתפתלים
בלי לפול בין המצבות.

ריח של שמן אתרי,
ריח עז של תרופה
גוף אז מכפות הידים הפרושות,
לא רחוצות מפומלות,
מעל המצבה של אחי.

שלושה שירים לזן פגים

1. בשולי צמודים

בלבן שולי צמודים מסתתרים
של ספר שפעם צלו שאפת
סימני כתב-ידך מכסים בעפר
לפתע נגלו לי, הציבו מופתים.

כל קו עפרון דקיק, נזקק,
מזרים רמזים ומשמיע אותות:
שם אויב מצותת ויש צורך לבנות
מסלול ממקש, מלטש וכמו זר.

כאן נגעת. כאן סמנו כתיב וקרי.
כאן סלסלת שמח סתרי באורים.
כאן, בין משפטים של אולת,

תקעת עקצוץ באזני חמורים.
אך מה הזמרים העוברים בכשרי,
ומה לחומה הנופלת?

2. מתפתל

מתפתל בסבובים הקשים
אל התנהגות התת-קרקעית
עם הסחורה המכרמת יושבת לצדך —
תקעת לשון בלחי הימנית,
כמו סיף זעיר.

מה בטאה השמחה הקשה, החדשה, בעיניך?
האם אמונה — אמונתך היחידה —
בלשון השומרת סוד בתוך פיה?

או סתם שוכבות של ילד שהתחפש ללשון
ולרגע הוא ולא הוא.

3. השירים

השירים היו צלצול של שעון שוויצרי
באזני קמפוס מטרטר קומפרסור.

מה לעשות, איך להסביר את הנוף ברעש כזה?
והגלגלת, מזעזעת מכאב הקדוח,
מטלטלת זמינה ושמאלה במהירות.

ביוגרפיה

1.

אינה חדלה
לנענע בראש למורה לא-נראה,
מתאמצת לא להפסיד את חבתו
כאלו הבינה הכל
וכאלו היא מסכימה בהחלט.

2.

בצירים של השקט העקש
בדממה הנמשכת, המתאמצת
לשאת את החשכה המשתפת —
האם גם אתה שומע את נפץ העץ
של המוט הנושא את קולבי המעילים?

3.

הצחוק של התינוק
האשר להיות הורים.

הצעקות של האשה
הסרוכ להיות בעל.

היריה של האקדח.

שער ג:

על הגדר

על הגדר

גֵּשֶׁב עַל הַגֶּדֶר

וְתַחֲבֹק אוֹתִי קֶצֶת. אֵל תַּתִּיחַס לְדַמְעוֹת
הַצִּפּוּיּוֹת כִּמוֹ גּוֹשֵׁי הַרְף הַמְצוּי מִתַּחַת לַשֶּׁמֶלָה.
תַּחֲבֹק בְּשֶׁקֶט. אֵל תִּקְנֶה לִי תַכְשִׁיטִים יִקְרָתִיִּים.

וְהִרִי נִזְרָקְתִי הַחוּצָה מִכָּל סְפוּרִיד:
לֹא הִתְנַגְּלֹתִי מִתַּחַת שׁוֹאָה.
לֹא גִבְעוּלִי נִחְתְּבוּ לְהִיּוֹת יְחוּרִים.
לֹא נָפַל עַל חֲרָבוֹ אָחִי הַיָּחִיד.
לֹא צָבּוּעִים טָרְפוּ אֶת הַיָּלֵד.

לֹא לִשְׂאוֹל, כִּי אִם
לְיֹדֶת הַבְּרוֹזֵל הַנּוֹזֵל קַפְצָתִי,
נִהְיִיתִי פַעֲמוֹן.
אֲנִי עוֹנָה בַּחֲבִיבוֹת לְטֵלְפוֹנִים
שׁוֹמְרֹת עַל הַכֶּשֶׁר וְעַל הַשֶּׁכֶל הַיָּשָׁר
וְנִהְיִיתִ מִמּוֹזוֹן וּמִמוֹסִיקָה.

עַל הַבְּרוֹזִלִּים הַקָּרִים שֶׁל הַרְצוֹן,
מַעֲבָר לְכָל הַסְּפוּרִים הַצּוֹדְקִים,
תַּחֲבֹק אוֹתִי בְּרֹף,
וְאַל תַּתִּיחַס לְדַמְעוֹת.

על שלמות הבצוע

שלמות הבצוע היא צורה
לעבד את השם בעונה.

ולשם הראוה ?
הוי עבודת כמות במטת הכלולות
וכן בכביש וכן במטבח וכן במספרה.

חרוץי הכל ! קשוטי שוא !
במטבח נשרף התבשיל
ילדיך רעבים עקשו
ואת לא שבעה
להשלים את הבצוע
בזו התאנה
ליצר פסים מבהיקים
של דבקות מתקשחת
עוד מעט גמורה
של עזרה מזהב
כמעט סגורה
ואז
בחלחלה זרה
לבעט בצורה הנהירה
שתתפרק לה ושתלך
להאכיל את הילדים.

כל הלילה
ראיתי בעליל
את החשוב ביותר
שמסביר ומחליט
לשם מה נולדתי
ולמי יש צרך
בחיים שלי.
היה לי תענוג
מהבהירות
של האמת הפשוטה
להפליא
זכה כמו שיר
מתוקה כמו צוף
עתיקה כמו חליל.
בבקר לא הצלחתי
לזכר אף שמץ זעיר
מהחלום.
מתי אטעם שוב
את הטעם הבהיר
של התכלית ?

שָׁלָל

מתרועעצת ברחובות
מחורים מרב רעב
עם נתח השלל האכיל
תזק בפּה.

'תשליכי! תשליכי!' הרוח צורחת,
אכל לא משאירים שום דבר בצלחת,
וגם את השלל המרעל, המרעיל.

יבאו

יבאו, יבאו כל הרחוקות
הנצבות בנגה,
הפורשות זנב טוס
המהלכות נטויות גרון
על חבל הקפיצה של האפק.

מתשות יחליקו בצפרים שקצו את האוקיגוס
במגלשת הפשוק של רגלי המנצח
יתפגרו בעינים המתקשות לחיך.

שְׁלֹשָׁה שִׁירֵי דָרָךְ

1. מִישְׁכַּת

מִישְׁכַּת בְּשִׁבְרוּלֵט הַחֲדָשָׁה שְׁנוּשְׁכַת בְּשִׁקֵּט דְרוֹמָה
דָּרָךְ הָלַם הֵיכֵשׁ הָאֲבִירִי הַמְּרַחֵב וְהַמַּעֲבִיר אֶת הַדַּעַת
בְּתוֹךְ הָאוֹר הַמַּעֲרֵבֵל פְּרָפְרִים חוּמִים וצִהָבִים
מְטִיחִים בְּחִלּוֹן הַמְּכֹנֶיט רִבְבוֹת הַבְּטָחוֹת
כְּגִבְעוֹת וְהָרִים שְׁנוֹטְרָפוּ מִמְּקוֹמָם הַקְּבוּעַ
בַּעֲבוּר שְׁעַת אֶהְבָּה אַחַת וַיַּחֲדֶה בְּחַיִּים
חוֹצִים בְּרִפְרוּף מְטָרָף אֶת הַכְּבִישׁ הַמְּהִיר דְרוֹמָה
כִּהְתַּפְּרְצוֹת קָשָׁה שֶׁל מַגְפַּת קְלִילוֹת בּוֹעֶרֶת
מִתְפּוֹצְצִים בְּרָךְ אֶל לְחֵי הַשִּׁמְשָׁה הַרְחוּצָה.

2. אֵינְנִי עוֹצֶרֶת

פְּתָאֵם לְבִי
חוֹלֵף עַל פְּנֵי
בְּרַחֲשָׁה
בְּכִבִּישׁ הָרֹאשִׁי
כְּמוֹ מְכֹנֶיט חֲדִישָׁה
מְמַזְגָּת, שִׁקְטָה,
לֹא עוֹצֶרֶת
בְּגִלְלֵי הַתְּאוּצָה.

וְכִמָּה נָעִים לִי לְנֶהֱגַ בָּהּ בְּלִילָה
לְגַמְרִי לְכֹד
נוֹטָשֶׁת
אֶת כָּל הַמַּצְפָּה לִי
אֵינְנִי עוֹצֶרֶת
לְשׁוֹם צֵל שֶׁל יָד
שֶׁל עֲצָמִי.

3. מוֹסִיקָה

רָפוּ בַּעֲפָעִפִּים הַשְּׁרִירִים
מֵרֵב אוֹר וְתִמְרוֹרִים.
עֵינָיו מְאֹד יָדִי הַשְּׁוֹרְרִים
בְּהִגָּה. כְּבִישִׁים קָרִירִים
חֲלָמוֹ. בְּמַסְלוּלִים הַמְּהִירִים
מֵה יָפוֹ מְנַחֲשִׁים צֵלֵלִי שִׁירִים
סְטֵרִיאופוֹנִיִּים אֲפָרִים.

סוף העגבניה המיבשת

שרויה בציר של שיר זהב
כמו בשמן זית שעלי נשפך
אינני זזה. אני רק תופחת,
אני רק שרויה בתוך הטוב.

אך עוד מעט אשאף
להאכל, להנחז על הלשון
לרקד על בלוטות הרק החלשות
שינזלו מהשפתיים, מהאף.

גלי לי איך להשתמר טבולה בשיר
תמיד, לא להזיז עפעף,
לא להספיק לחיות, לא לכנץ שריר

כמו העגבניה המיבשת שעכשו
מנחת בצנצנת עם השום והשמיר
בלי לרעת על סכין, מזלג או כף.

הסוף

סוף סוף מתר לא למהר.
באמצע הבקר
יונק-הדבש מציע בהסוס צפצוף לא-פתור,
צרצר רחוק לא מתעקש להמשיך לצרר אהבה,
אורות וצללים מלקקים צלחת גדולה גדולה
ומשאירים את הרב
לא גמור.

עלה יבש בגנה מרשרש רגע,
בנראה נרמס ברגלי צפור נודדת, יפהפיה,
שקנאה את הכתוב בו בנקודת חלקי.

הסוף יבא,
הוא לא יבקש רשות מאיש.

בעולם

אנשים פנימיים, יודעי דבר, באים לי
במדרות של העולם הזה,
בדרך אל הכפר הנדיבה.

עיניהם מעניקות לי את האטיות שבינתיים חסרה
כשהן נמנעות מלחנף עם השפתים
כמו שהירח נמנע מלרדף אחרי עננים.
כמו שגלי הים נסוגים מלכסות את כל החול.
כמו שאתה לא מעיר לא שתף בפמבי על שגיאה או על בורות.

קולם מדבר אלי בלשון של ספרים שמורים,
של בני משפחתי בעולם שבא לי בו.

אפיטף

פה נטמנה מי שהיתה לרב אשה כועסת,
כי התנפחה עם החיים והמתים ששים שנה,
בהם חבוק חבה, צחקוק שמחה וזיק של חסד
קבלה מכם הרבה, וקצת (ולא לכם) גתנה.

האם היא לא רצתה, או לא יכלה, להיות שיכת?
בגיל שלש סרבה לחיכים המשתפים אל הצלם,
הקימה מרד במורה הלא-צודק בכתה חית.
מאז היא מתפייסת ושוב רבה עם כלם.

עדן ותפת המנוחה ירעה ככר בהיותה אשה ואמא.
ואם התפרסמה בעתוננים, ואם התפרנסה מהוראה —
מעבר לנהר החפזון הזה, בצד הלךב פנימה
גדה נכלמת צרה את צלוחית שירה.

שער ד :

הַאֲצִיפֵּעַ

כְּמוֹ שְׁמוֹתָרִים

כְּמוֹ שְׁמוֹתָרִים עַל סִיגְרִיּוֹת
וּמִתְחִילִים לְהַרִּית אֶת הָאֵוִיר וְאֶת הַמַּיִם,
כְּמוֹ שְׁמִפְסִיקִים לֵאכֹל מִמֶּתֶקִים
וּמִתְחִילִים לִטְעַם אֶת מִתִּיקוֹת הַגָּזֶר וְהָעֵגְבָנִיָּה,
נִזְכֵּר, נִדְעַ לְהַבְדִּיל.

הִנֵּה סְפוּרֵי אֲמִי לִפְנֵי הַשָּׁנָה:
כְּשֶׁהִגִּיעוּ שְׁמוֹעוֹת עַל פּוֹגְרוֹם
בְּשָׁלָה אִם-סִכְתִּי בְּסִיר גָּדוֹל
מִרֶק כְּרוֹב שְׁקוֹרָאִים לוֹ שְׁצִי.
הַגָּזֶר הִיָּתָה צְבוּעָה בְּלֶכֶן.
בְּחֹצֶר עֲמֵד עֵץ דְּבִדְבָן.
הַקּוֹזָקִים יָשְׁבוּ לְשִׁלְחָן,
וְאָכְלוּ. לֹוִלִי לֹוִלִי
תִּישְׁנִי. אַחֵר-כֵּן
הוֹצִיא אֶחָד מֵהֶם אֶקְדָּח
וַיִּרְה בְּכָל הַגְּבָרִים.
חָקֵל לְבִזְבֹּז בְּדוּרִים
עַל הַנָּשִׁים, אָמֵר.
אָבִי לֹא אָהֵב לְסַפֵּר סְפוּרִים
עַל חַיִּיו, עַל יְלֻדוֹתוֹ, עַל פְּתָדָיו.
הוּא עֹטֵף אֶת מַחְבְּרוֹתֵי בְּנֵיר חוּם, נֶאֱנַח בְּשִׁנָּתוֹ,
שֶׁר לִי שִׁירִים שֶׁל בְּדִחַן חֲתָנוֹת כְּשֶׁבִכִּיתִי,
לִטֹּף אֶת כַּפּוֹת יָדַי וְאֶת שְׁעֵרוֹתַי,
וְאֶכֶל דָּג מְלֹוּחַ וּכְצֵל.

חֲבִינִי נָא, נִינְיָה אוֹקְרַאִינָה*

חֲבִינִי נָא, נִינְיָה אוֹקְרַאִינָה
עֲטִפְיָי חֶבֶה מִתְנַשֶּׁמֶת,
הוֹבִילִי אוֹתִי הַשְׁלַחְנָה
מִלֵּאִי אֶת סִלִּי בְכֶסֶםֶת.

בּוֹאִי לְרַחֵץ אֶת רַגְלֵי בְדִלִי
וְשִׁירִים מְכַרִּים לִי שִׁירֵי בְשָׁקֶט.
אֲכַל אֶל תִּשְׁאַלִי מָה שְׁלוֹם סִבְתָּא שְׁלִי
וְגַם אֶל תִּגְעִי בְּצִלְקָתָה.

וְלִפְנֵי שְׁאֲמִשִּׁיךְ בְּדֹרְכֵי לֹא בְּרֹאִי
שְׁאֲשָׁאֵל אִם מְצֹאת זָהָב בְּחֻצָּר.
בְּעֵינַיִךְ שְׁלֹא מִסְתַּכְלוֹת בְּעֵינַי
יֵשׁ עֲלֵבוֹן מִשְׁלָךְ וַיֵּשׁ שֹׁד אַחֵר.

* נִינְיָה — בְּרוּסִית: אוֹמֶנֶת

אוֹטוֹפּוֹרְטֵרְט רוֹסִי

אִשָּׁה חוֹמָה
כְּמוֹ דֵּלֶת עֵץ כְּבֹדָה, אִטוּמָה,
עוֹמֶדֶת לְבֹדָה.
אִשָּׁה חוֹמָה, קְמוּטָה כָּכָר,
עוֹמֶדֶת יִשְׁרָת נְוִיּוֹת וְתַמִּימָה,
חֲטוּבָה כְּמוֹ דֵּלֶת עֵץ עֲבָה
שֶׁל קְנִסִית פִּעֲמוֹנִים בְּמוֹסְקָה,
נְטוּשָׁה וּמְזֻנָּת בְּדֶרֶךְ קָלִל, וְרוֹק בְּחֹג
פּוֹתָחוֹת אוֹתָהּ לְאַט נָשִׁים חוֹמוֹת
אַחַת אַחַת בָּאוֹת בְּמִטְפָּחוֹת כְּדֵי לְבִכּוֹת
שָׁם, יַחַד עִם הַפִּעֲמוֹנִים, לְרוֹחָה.

חיק

הטיול היה מלא אור ושיחי חרציות
והאדמה בפרדס האשכוליות התרישי
היתה מתקלפת ומתפרכת ונמסה
בקצרות כפות הרגלים היחפות
וכל הירקנים מתרפקים על העינים
והאוויר נדיב ורוטט בשמש
זב אהבה וחלב.
עשויים מזהב היו
הנרקיסים שקטפנו על שפת הירדן.

זה היה כאשר סבים וסבתות
היו רק תמונות בספרים
והדודים היו פליטים.
כמו לרב הילדים בעולם
גם לנו היו אמא ואבא
בין ארבע לשבע בערב, בשעות של ההורים
שם הגדולים רואים סרטים ומתחתנים ומחליטים,
לפני שהם אומרים לילה טוב על סף בית הילדים
וגיטה המטפלת בקולה המחדד
שרה על היצר הקרוב הלכתי לי פרחים לקטף
ועל הקוקיה ביצר הרחוק ונמוגה
באפלה מרחפת דמות אלמונית עם רוכה
שקוראים לה שומרת לילה, והיא באה אם בוכים.
רק הטיול היה חיק מלא אור ופרחים.

ילדה קופצת

בהפסקה הגדולה
ילדה קופצת ככה
בגלגול שבין החבלים
עם ספירה
אחת שמים וחוזר חלילה
ופתאם —
הופס!
מארץ
ועד תפארת מכחלה.

כלי חבלים?
כלי גואלים?

מה תוליד לברך
כשפתאם אפלה?

זקוקים שצוחקים

או נפלים מקללים
בחפזונך החולני
את מפילה?

שני שירים על התיכון

1. בשהייתי בתיכון

בשהייתי בתיכון נשבעתי:
אתחתן ולא אראה לעולם
את פניך המקמטים
שתמיד מקנאים באמהות אחרות.
הוי, כמה שבועות רעננות,
חכליליות, היו לי!

בבקר נשבעתי שאהרג אותך,
קורעת את הצפית הקומה
ציצים כחלים של השמיכה
על מזמת המרמה שלך
שמנעה ממני לצאת למסע עם חם.
בצהרים גלחתי את שער ראשי
ונשבעתי שאמות מחר.
בערב מצאתי שהוספת בכתב-ידך
המרשל, המכער, המפלצתי
כמה מלים למכתב-האהבה
ששלחתי לגבר נשוי,
ומה לדעתך הרגשתי?

באמת כבר אינני זוכרת בדיוק.
אני זקנה מדי ופני המקמטים,
שתמיד מקנאים באמהות אחרות,
אינם נחוצים לאיש מלבדך.

2. כשגמרתי את התיכון

כשגמרתי את התיכון היו לי
אוצרות בדרום העיר:
מחסנים שלמים של נשוקים משבצים,
תפורים על לטופי קטיפה ומשי,
ארוזים בארגזים של תנובה.

מי חשב אז על נדונתה?
למי היתה קופסת תכשיטים?
האם גנבתי אותם מבית הספר?
או מהתמונות שבמוזיאון דיזנגוף
כשיושבים צפופים על המדרגות
לשמע מוסיקה של הבארוק?

ומי לנה אותי אז הביתה?
שבעה עננים סגלים מאחורי
מתגנבים בלטיפה ובקטיפה,
מכסים את עיני בידיהם שלא אראה:
חבורת שודדים מכינה תנועה באפק.

האצבע

(פואמה קטנה בפדיון)

האצבע באה בתקתוק של אור וחשך. ראשי היה כבד מדי, אבל מתחת לעפעפי התחיל תקתוק של בן ולא. פקתתי את עיני אל הצללים והיא מובילה את מבטי אחריה לכל אשר תפנה בין הצללים. עכשו היא מתקרבת אל עיני ומיד מתרחקת, ישנה ושוב איננה.

האם אצליח להקיף את כלה בכף ידי? הנה, היא קרובה מאד. מה יש לי ביד? שום דבר? הפעם אהיה זריזה יותר. לרגע אני מנחשת את מנעה הקמים, היכול, והופ! שוב ברחה לי. רק מראים לה אצבע וכבר היא צוחקת! אני שומעת אותה אומרת, אני שומעת אותה צוחקת,

אני רואה את כלה כחלה וצוחקת. האצבע היא רק שלי עכשו, כלה נחה בכף ידי ואני לוחקת אותה ומרפה, לוחצת ועוזבת. היא שלי גם כשאני עוזבת. היא שקופה כמו פנס ורד-כתם, וטפות חמימות ומעבבות זולגות מקצה. יש להן טעם של מרציפן נמס. האצבע תקועה בתוך בדור גדול של צמר-גפן ורד, מסתובב והולך ותופח בתוך דוד שחור, יוצא מתוכו וממשיך לחפץ, עד שאין לו יותר מקום בארץ ובשמים. אני מחזיקה אותה בקצה ומסובבת אותה בעצמי. אני תולשת בשני מהממתק הדביק המסתחרר. כל המתוק הזה, כל הטוב הזה, הוא שלי. האצבע מושכת בשערותי הדביקות. שקרת! היא אומרת. לא שקרתי! אני בוכה ומתאמצת להזכר: אולי בכל זאת שקרתי? אני מתכרצת למרגלות האצבע ומבטיחה לא לשקר אף פעם, אם רק תרשה לי להחזיק בה תמיד. עמדו! מתופפת האצבע על הדוד השחור שבו התבשל הממתק הנוד. האצבע מישרת על השלחן גיר-כסף מקמט, עטיפה של שוקולד. הגיר מרשרש ומשמיע צליל דק מאד. הוא נעשה חלק ומבריק יותר ויותר.

עיני עוקבות בהערצה אחרי תנועותיה הסבילניות. לא, תנועה אחת אינה משאירה רשום על גיר-הכסף. נחוצות תנועות רבות, משדלות, חוזרות על עצמן כדי שהגיר ילך ויתבהר. זהו מאשר בוקע ממנו. הוא משמיע הרבה צלילים דקים ומתוקים. האצבע יוצאת מסדק במדרכה, יחד עם נמלים גדולות, שחורות, שהולכות בשורה. האם זה הבית שלהן? האם גם אני אוכל לגור שם? הנמלים מובילות בשירה את כוונן. רואים שהן שומרות עליו וגאות בו.

האצבע על מתג השעון המעורר ששמתי מתחת לפר להתעורר בזמן לטיול. לא במשתי ישנתי כי אם בחיק נחש. האצבע מנסה לפגוע אותי, לנשק אותי, אבל אני מסרבת, כי יש לה שפם והוא דוקר. האצבע מצירת אותיות ומטלטלת עליהן. אשרי האיש אשר לא הלך בעצת רשעים, אני קוראת בעקבותיה. בקצה השביל יש שלט ועליו כתוב: כאן. אני לומדת לרכב על האצבע. כשאני עוקפת באור צהוב היא צועקת עלי: ברוזה! את לא יכולה לחיות בלי התרגושים? מתחת לרגלי מתבקעת האדמה בתריקה, סדקים הולכים ונפצרים בה, ומתוכם יוצאות המוני אצבעות וכלן מתנועעות ושרות: שימי עלי טבעת, שימי עלי טבעת. אין לי כל-כך הרבה טבעות, אני אומרת, ומקנה שבכל זאת כלן תאהבנה אותי. קבעתי פגישה עם האצבע שלי, ועד שהיא תגיע אשחה קצת. זאת הזדמנות. כשאני יוצאת מתברר שבגדי נעלמו. ענן יתושים מתנפל על גופי כאלו הייתי משוחה בדבש. האצבע נדחקת לתוך גרוני, משתחלת פנימה, כמו צנורית מתכת גמישה, חודרת דרך הגרון לבטן. קרוב יותר לגב, בעצם, ממשיכה לחדר בתנועה סבובית פנימה ועוד פנימה. עלי לעפל את האצבע. אני או היא. מיצי גופי תוססים במאמץ, מתאמצים לעכל את החמר הנר. כל חללי מתפתלים, עשן נפלט מנחירי. המתכת הלוהטת מתחילה לזרם בתוך מעי. נקבוביות עורי מפרישות חוטי מתכת דקיקים כמשי, והם עוטפים את כל גופי במעטה גמיש ומתכתי. אני נרדמת למשך מאה שנים. אני עומדת במטבח ומבשלת אצבעות קצוצות עטופות בעלי כרוב. את העלה אני מניחה על כף ידי, עליו במאנו האצבע הקצוצה, ובממחיות אני מגלגלת אותה בעלה הכרוב. השלב הבא הוא טגון קל ובשול ברטב עגבניות חמוץ-מתוק בסיר מכסה. לפחות שעה. אם תרצי, אכתיב לך את המתכון.

שער ה :

זַעֲקָה שֶׁל זָכָר שְׁחוּר

זַעֲקָה שֶׁל זֵכֶר

זַעֲקָה שֶׁל זֵכֶר שְׁחוּר, לֹא-מִכָּר,
אֶל נִקְבָּה חוּמָה, בְּכָלֵל לֹא-צְעִירָה
מְכַרְבֶּלֶת בְּכָל הַמִּיתָר, וְנוֹתֶרָה
דָּקָה עַד שִׁיגִיעַ לְרִצִּיף הַקָּטָר:
הוּי, אִשָּׁה שְׁלִי, אִשָּׁה סֵתֶם!
לְמָה לֹא תִשְׁבִּי עַל גְּדֵי רִגַע חֶם,
רִגַע שְׁכוּר, בָּאֵן עַל הַסִּפְסָל הַקָּר
אֲדַבֵּק בָּךְ לְטוֹב וּלְרָע.

וַעֲדִין

וַעֲדִין לַחַיִּים עֵינִי
אִם תִּגַּע בְּלַחַיִּים עֵינִי, חֲלִילָה,
אִם תִּדַּע לַחַיִּים עֵינִי אֶת לַחַיִּים עֵינִי
מִה שֶׁנִּבְרָא יְהוָה לֵל?

וַעֲדִין פְּלוּמֵת לִבִּי
אִם יִפְרָפֵר בָּהּ קוֹלְךָ
שׁוּב אֶתְחַשְׁמֵל.

שִׁיר אֶהְבֶּה יָם תִּיכּוֹנִי

אֲנֹשָׂא לָךְ, גִּבֹּר חֲכָם
בַּעַל תְּרִיסֵי שָׁדָיִם
וְעֵין אַחַת טוֹבָה.
אֲנֹשָׂא לָךְ, שְׁקוֹלְךָ
בְּטַעַם הַתֶּמֶר תָּמִיד
וְכַפּוֹתֶיךָ פְּרוּשׁוֹת לְקֶלֶט
אֶת אֲגוֹזֵי רֹאשֵׁי בְּמַעֲרָפָם.

בְּמַקְרָה נִפְגַּשְׁנוּ מִתַּחַת לַחֲפָה
לִפְנֵי שְׁלֹשִׁים שָׁנָה. הִצְטַלַּמְנוּ
וּמִיָּד הִתְיַשְׁבּוּ לִכְתֹּשׁ
תְּבִלִּינִים צֹהֲבִים וְאַדְמִים,
לְגַקֵּר זֶה לְזֶה אֶת הַכֶּרְבֶּלֶת.

עֲכָשׁוּ בְּשֵׁלִבִּי רֶךְ וְרִיחֹנִי
וּבְלִחְיִי מִתְחַמָּמוֹת שְׁקִשׁוּקוֹת
אוֹמְרֵת אֲנִי בְּלִבִּי שֶׁאֲנֹשָׂא לָךְ
לְמִרוֹת שְׁלֵא בְּקִשְׁתָּ אֶת יָדֵי בְּיָאוֹת,
וּמִתְחִילָה לְרַקֵּד.

■

אֶבְכֶּשׂ אֶת יָדְךָ
גִּבֹּר תַּמּוּדוֹת
שָׁכַל אֵיבָרָיו
יִצְוֶקִי צוּף.
תִּרְצֶה לִהְיוֹת לִי לְאִישׁ?
עֲשֵׂה זָמִים
אֲחֻכָּה בְּנִימוּס לְתִשׁוּכָתְךָ
עֲשֵׂה זָמִים
לֹא אֶכַּל וְלֹא אֶשְׁתֶּה
עֲשֵׂה זָמִים
אֶרְבֵּץ בְּחֹדֶר הַמְּדֻרָּגוֹת
אִם גַּם יִכּוֹנִי הַשְּׂכָנִים
בְּצִנּוֹר גּוּמִי.
אוֹ אֲזַ אֲנִסָּה אֶת מְזִלִּי
אֶצֶּל גִּבֹּר תַּמּוּדוֹת אַחֵר
שְׁאֵיבָרָיו נְסֻכֵּי מָשִׁי.
תִּרְצֶה לִהְיוֹת לִי לְאִישׁ?

הַגִּבֹּר הַרָּךְ

הַגִּבֹּר הַרָּךְ פָּנָה אֵלַי בְּהַחֲלֵשׁ עֲלִינִי הָאוֹר
כַּפּוֹת יָדָיו נוֹטְפוֹת מִיָּם מִבְּקָשִׁים
פִּי סְתוּם בְּאֶבֶן גְּדוּלָּה.

בְּרַכְתִּי אֶת הָאֱלֹהִיּוֹת הַשְּׁעִירָה
עַל אֶצְבָּעוֹתָיו הַרְפוּיֹת
בֵּין שְׁתֵּי יְדֵי הַמְּחַמָּמוֹת
וְהוּא הָיָה קָרֵב וְקָרֵב.

הבאר

אני באר מרעלת,
אמרחי לאיל
המרהיב את נחיריו.
הכל בזה מרעל.
באבנים זורם ארס.
בקרקעית
שקית אטומה כמעט.
חרש בואשים בזה
בגדי מתים.

רחוקות, בזהר היום, החסידות
אף הן מזהירות זו את זו
מהזהום.

אכל הבאר מרעלת,
אני לואטת לאיל בלילה,
הבאר מרעלה בלה.

והוא בלשונו הבחלה מלקק
ואומר: כוכבים.

אחרי שנה

התזכר את הרהט הטהור?
היה שם רעד
תמים כמו גב של חמור
שמריח מים.
אתה מסגל לזכר?
בלי תנועת שפתים שתינו
מהמבוע הלא-נעצר.
והרהט ככר פלו רעד מאד
ולא מקור של המדבר
גם לא משום חשבון אחר.
שור לא געה. חמור לא נער.
המון רקפות הקמו את הקר.
אם אתה לא מתנגד,
הייתי רוצה שתזכר.

■

כְּמוֹ תַמְרִים חֹמִים מִיְּחָמִים
 בְּלִחְיָה נְחָלְצִים הַחוּצָה
 בְּסוֹף הַקֶּיץ
 נִמְצָצִים
 כְּמוֹ עֲצִימָה גְמוּרָה
 שֶׁל תַּמְרִים כְּמֵהֵם
 אֶל דְּבָקוֹת.

עֶכְשָׁו

עֶכְשָׁו אֲנִי אִי
 מַעֲטָר חֲרָשׁוֹת פְּרָאִיּוֹת,
 נוֹטְפוֹת חֵלֶב שְׂקָדִים
 תְּרִישִׁיּוֹת מְרֹב שְׁלוֹם.

עֶכְשָׁו אֲנִי אִי
 מַאֲשָׁר מִמִּים מְבֹסוֹט מְגִלִּים
 שְׂכָל הַזְּמַן אוֹרִים לִי בַּחֲלָקוֹת:
 אִי אֲנִי אִי אֲנִי.

■
אמרתי: גבר לא-טוב הוא,
בן-אדם עבה וסתום,
ראשו כדור אבן
פוגע כמו בליסטרא.ה.

ובלילה קרבותי אליו
לגנף את גופו הבודד
כמו סלע בזלת בקיץ.

■
לנשק את יד האדון השתוקקתי בכל מאדי
כשאהבתי אותו. חלמתי לזרע בך
ללקק את החלק הך של כפות רגליך.
האם זאת אני, הצפור הצורחת 'צר צר' ?
האם זאת אני, השממית המסיפת ?
כן, כן. ילחש ראשך באשר יתקפל אל ברבי.

כְּשֶׁאֵתָה מְכַנִּים אוֹתִי

כְּשֶׁאֵתָה מְכַנִּים אוֹתִי
אֶל מַאֲחֹרֵי הַמֶּסֶךְ שֶׁלִּי
אֲנִי עַל קִצּוֹת הָאֲצָבָעוֹת
מִתְגַּנְּבֶת כְּמוֹ חֲתוּל
חוֹצָה אֶת הַדִּירָה
בְּאֲמֻצֵּי מִלְחָמַת הַשּׁוּרִים
כְּשֶׁהַסֶּדִּין הָאָדָם מִתְכַּפֵּץ
וְלִרְגַע נִרְאָה כְּמוֹ שׁוֹשְׁנַת מַיִם
אֲנִי מוֹצֵאת פְּנֵה לְהִתְלַקֵּק
אוֹ לְהִמְלִיט.

■
עַם כָּל מַאֲדֵי צִלְלָתִי אֵלֶיךָ, מִשְׁקַשְׁקַת מֵאֵהָבָה,
וְכִמְהָ שְׁהִיִּיתִי מוֹלֶדֶת וּמוֹלֶדֶת אוֹתְךָ,
מִתְעַוָּתֶת מִצִּירִים, סוֹבֶכֶת עֲצָמֵי עֲלֵיהֶם —
שׁוּם דָּבָר לֹא עוֹר.

נִתְתִּי וְנִתְתִּי לְךָ לְטֹרֶף אֶת כָּל עָלִי
פֶּרְנִסְתִּי אוֹתְךָ בְּעוֹלָלִי
זְמִיר מְפֻנֵּק וְאֶכְזֹר.

שָׁנִים נִסִּיתִי לִשְׂאֹג כְּדִי לְהַפְחִידֵנִי
וְהִנֵּה חוֹרֶת לְכָלֹב.
וּכְלוּם. בְּחִיקִי
תִּינוּק גְּדוּל, זֶקֶן וְזֶר.

■
 שלשים שנים משתפות
 נראית כמכין את גופך
 לאשה אחרת.
 ראה, אני אתך צדין, ומה מוזר
 המאמץ שלי להתאפר, לשחות
 להראות חיה ולענוד פנינים
 השיכות לאשה ההיא.

■
 די מהר אפשר ללמוד מלים בשפה זרה,
 אבל מדוע המשפט בלוי בכל זאת לא מוכן?
 כך מוזרויותיך: נטיות משנות של דקדוק אחר,
 שהייתי משננת בהתלהבות בשנים הראשונות
 ואחר כך את המלה הנחוצה איני מוצאת ברגע הנכון
 את המלה הזאת שנחוצה עכשו כמו מים לשרפה
 אם אמצא אומר בשגיאת דקדוק מתפירה
 בשפה שלעולם לא תהיה שפת אמי.

שער ו:

חוזרת פרגיל

■

תוכיח. תגאל אותי מאי-הידיעה של האמת,
יפה או לא-יפה. תראה לי שאהבתך תקפה

כמו השטח השנה של שני משלשים שונים בצורתם
כמו תשיבה שלילית של מעבדה מבדיקות דם.

תוכיח לי את זה היום עוד פעם
וגם בערב, ומחר.
וכמה פעמים בלילה, אם אפשר.

הוי, אל תאמר שהאמת הבלתי-אפשרית הזאת
היא גם, כמו המן, שעם התגלותו
מיד נמס.

בגנו של הלץ

טילתי בגן עם בני הקטן
ידו האחת בידו, השנייה ביד הגנן.
תלמלים לבנים לגנן, אפוא תפוח מתוק,
שרק הגנן מנגינה, הילד פרץ בצחוק.
מבקש גם הוא ללמד לשרק.
קורץ הגנן כשואל אותי: בן?
הנעתי ראשי בחיוך לאות הן,
נטל הגנן משור וקברת
בשריקה את ידו של בני האחת.
בזמזום החזק אין שומעים אנחה.
הלל הגנן את גברותו הצעירה
וידו עוד בכף ידו הקרה.

אברהם

אברהם שמע, נד בראשו ונאות
כמו ששומעים בקול רופא
או פסיכיאטר,
והשה שפעה: אידיוט! אידיוט!
לזה אותו תמיד הביתה
עם הסכין ועם ספור המעשה.

שני שירים על יעקב

1.

אכל כל הרוחות והארוחות היו לבסוף
מסוככות את דעתו של יעקב
אל אותו הבור שהיה מתערפל בדממה
בטבור עולם המום
שנעשה מכתש גדול
בגופו.

2.

ויעקב היה לבוש על בשרו תמיד
את הכתנת הטבולה בריח של יוסף
מתחת לחליפותיו.

גם בארוחת הבקר
וגם בערב, במשנה,
הוא רואה דם על השטיח
דם בנביע
ובצלחת שממנה הוא אוכל.

חוזרת כרגיל

בעוד החלום לעוף
לפגש נפש או גוף
אני חוזרת כרגיל
מעבודה לא-ברורה
לבית ההפוך.
נמצא
התינוק
נגוף.

אשה לא-מכרת ממשי, מאד מסרחת
טורקת ארנק מעור קרוקודיל על פני,
עוברת, פונה אל הדלת.
אפשר המטפלת.

ועכשו ועכשו ועכשו
מאין יבוא לי רכב ולמי אפשר,
אלהים, עם תינוק שרק נולד
וגלגלתו רכה וריחנית
ואין יקר ממנה —
רואים אותו נגמר.

והנה מכונית מהסרטים בלי גג עוקפת
נהגת משבצת ממשקפת
מאטה מביטה
חולפת.

יורדת אלי ועומדת אתי
שמש נוראה משחירה בחוצות
שמש רואה
צדין צטוף

בעתון שהצחיב משנים
עומדת בוקה
בדבר
שנמצא מנח על ידי
מכריק, עגל,
מגלף בעץ שחור וקשה
על פניו מעין צחוק
בודקה תינוק.

הלכה המוסיקה

הלכה המוסיקה מהשירים ומכל השאר.
אין טעם לאכל ולכל השאר.
הילד איננו.
הפסקול כולל כוסות נסדקות, אנקות, הצחקות
לא מצלחות, צחוק לא-שלי, והרבה רשורשים.
פה ושמ אני לוחצת על הקלידים של אותו הפסנתר.
המנגינות שאז היו צונחות
כמו רגלים ושרות של מלאכים
לקן עוד פועם במקשיר
מוחקן הירוי נשפך על השטיח לעיני.

יותר ויותר דברים נעלמים פתאם,
וכבר אינני מרבה לחפש.
המשקפים ימצאו אולי
על אדן החלון.
הכלב
ינבח פתאם
כלילה ברחוב אחר.

ולמה אתה לא חוזר?
ולמה אתה לא חוזר?

תל-אביב

בן, בעדיניות אמתית, כרך אנונימי,
אנסת אותי.

אכן גדולה ראית, רחוקה, ולא התרשמת.
בן, ערב-ערב היס החזיק בנימוס דון ז'ואני
דלת זכוכית מסתובבת,
לא נסגרת אף פעם, של כניסה אל
חוף יפהפה, מתמלא אנשים ואויר כמו בירה
בכוס ענקית נספגת בדם הטילת,
חוף מצלצל באזנים מתא טלפון צבורי, כאלו
נער נואש מזהיר אהבה בעקשות מחספסת,
חוף שהפך לאולם רקודים, נלחצים זה אל זה
מבטים מכל המינים —

לא! כלכלת קפצה מחלון מכונית שעצרה ברמזור
זנבה מבשפש בתשוקה להכיר את הכלב שלי.
איך ומתי הפשטת אותי מאבלי,
כרך של רוח פושרת, פרוצה?

אל הפרהסיה העסקנית אני נמלטת
מהשכבה הסבוכה, השבירה, של אהובי.
למרגלות פירמידות של גיר מדפס
ארוץ ללא מעצור, כמו המטרפת של הכפר
איכל לצרח, למרט את שערותי,
לשרט את לחיי ולקלל בקולי קולות.

שער ז:

המקום הפואב
(פואמה)

תִּנְסֶה לַחֲשֹׁב עַל פָּרָה שִׁיּוּצָאֵת מִהֶרֶפֶת לַמָּרְעָה
אֶל הָאוֹר הַמְדֻגָּג בַּעֲרָף וְהַשֶּׁמֶשׁ שֶׁנִּלְעָסֶת וְנִנְזָלֶת
יַחַד עִם חוּטֵי הָרִיר שֶׁל הַזֶּמֶן לְהִיוֹתָם נִטְעָנִים בְּעֻטֵּינִים
שְׂרוּיִים בָּנִים וְלֹא נִים שֶׁמִּמֶּנּוּ מִתְעַבֶּה תְּשׁוּקָה מְעִיקָה
וְהוֹלֶכֶת לְהַעֲנִיק, לְהַמְצִיץ בְּפִי כָּל חֶפֶץ —

תַּחֲשֹׁב עַל הַהֶלֶם שֶׁהִפְרָה מִקִּבְּלָתָּ
מִהַגְדֵּר הַמִּחְשָׁמְלָתָּ.

או תַּחֲשֹׁב עַל עֲצָמָךְ שֶׁאַתָּה מִתְעוֹרֵר מִחִלּוֹם
וְהוֹלֵךְ וְהוֹלֵךְ בַּחֲשֹׁךְ וְחוֹזֵר לַמָּטָה לֹא שֶׁלֶךְ
כִּי הִדְרֵךְ אֵלֶיךָ בַּחֲשֹׁךְ יוֹתֵר קֶצֶרָה
וְאַתָּה מוֹצֵא בָּהּ מִיִּשְׁהִי אַחֲרֵת
שֶׁמִּזְמַן רָצִיתָ בָּהּ לִשְׁכַּב
וְהִיא מִתְעוֹרֶרֶת קֶצֶת וְתוֹפֶסֶת לְךָ אֵת הָרֹאשׁ
בְּשֵׁתֵי הַיָּדִים וּמְטִיחָהּ בְּכַח בְּקִיר.

מַה יֵּשׁ פֹּה לְהִסְבִּיר.
או שֶׁאַתָּה מִכִּיר אֵת הַמָּקוֹם הַפּוֹאֵב
או שֶׁאַתָּה לֹא מִכִּיר.

זֶה אֶרֶץ בְּאֻכִּיב, וּבִכְפֹּר, כְּשֶׁהֵייתִי בֵּת שֹׁכֵעַ בְּעֶרְךָ.
הָיָה עָרֹב פֶּסַח וְהָיְתָה מְדִינָה בְּקֶרֶב וְהָיִיתִי אֲנִי
מִנִּיחָה אֶרְבַּע צִלְחוֹת וּבְדִיוֹק עוֹטֶרֶת
כֹּף שֶׁכָּל הַטּוֹב וְהַיָּפֶה שֶׁבְּאַפְשֶׁר מוֹכֵן עַל הַשִּׁלְחָן.
יִכְלָתִי לְהַרְגִּישׁ עַל עֶרְפִּי אֵת הַסְּרֻטִּים
נִפְלָטִים מִרְאֵשִׁי כִּמוֹ בּוֹעוֹת סִבּוֹן וְרִדּוֹת.
הַזְּגוּגִיּוֹת עוֹד יִבְּבוּ אֵת הַסִּיסְמָה הַמְּנַקֶּרֶת שֶׁל הַעֲתוֹן הַמְּעוֹדָה,
יוֹנְקוֹת נִקְיֹן מִתּוֹךְ דָּמֶן הַנֶּאֱמָן שֶׁל נָשִׁים
שֶׁמִּדֵּי שָׁנָה בַּעֲוֹנָה זֹאת דַּעַתָּן נִטְרָפֶת עֲלֵיהֶן מִתְאַוָּה לְמִלְאֶכֶת הַזִּכּוּף.
תֵּאֱבֹתִי אֵת הַמִּסְתּוֹרִין שֶׁל הַמַּלְיִם הַמְּסַכְּכוֹת לְהַפְלִיא
שֶׁהָיוּ דוֹהֵרוֹת יוֹם-יוֹם עַל הַעֲתוֹן כִּמוֹ שְׁלִישִׁית סוּסִים שְׁחֹרִים זַעִירִים,

רתומות למרפכה דוהרת אל ארץ הנכון —
דיו, שריון, סוציאליזם, דיו, אהות-עמים שלי !

כי זה הדבר שאחי הגדול הבטיח בסוד :
ותהיה לנו מדינה משלנו ונעשה מכל הארץ קבו
(את כל הסודות שספר לי גנזתי עמוק
בספרים הנודים, בפטמות השטוחות).
ולשם הוכחה ציר לי בקת המקלע
על צפר הדרך שבה הפרות יוצאות למרעה
ים תיכון, ים החולה, ים כנרת, ים המלח,
משחלים על שרוף הירדן. על צנארי
ענר לי אחי הגדול את הארץ שלנו שלנו כל-כך
וירח הוסיף מלמעלה, שכל יום בשבע
נוכל להגיד לו שלום גם אם נהיה רחוקים.
את העגלה הגדולה בשמים עצר
ונתן בידי מושכות למאה כוונני הרוחות.

ואבי על הכסא-נח בפנת החדר
לא רוצה לדבר או לענות או לעשות את הסדר.
מתחת לחלצה הלא-מכפתרת כף ידו
סותמת בכח את הפה למקום הכואב
מכניסה אותו בתורה לבטן.

תגידי לאבא שיבוא לשלחן
תגידי לאבא שיבוא לשלחן
תדברי אתו תבדחי אותו
כמו שהוא עושה כשאת עצובה :
פלה'ניו פלה'ניו,
מה את בוכה וממרת ?

עוד מעט יבוא החתן
יביא לך קצת חזרת.

איד
מצחיקים

אבא

עצוב ?

שירי חתונה בידיש שלו
לא מכירה.

מה אצלו במקום הכואב ?
לשון אסורה.

לא מסכימה להצחיק.
יוצאת מהבית ילדה עקשנית

והולכת כמו פרה מלאה שמש שחורה
לכד תחנת האוטובוס שושנה של השכנים
אוכלת פרוסה עם חמאה מלוחה
מאמריקה שמבריקה לה על השפתיים
עם העגילים מזהב.

ששש... שושנה פליטה מארופה.
שם לילות עגילים של גדולים ומלבושים
של נשים. לשושנה שמלה ממש. תמשי, קחי ותמשישי.
משי מאמריקה. מה אתה ! אל תמשיכי !
משהו בקול שלה המתחנן כמו בחמאה שלה שמבריקה
משהו בידידות של העינים הלא-נקיות ממזמה, מממכר
זהיר, משהו בתחנת האוטובוס השוממה מאחי וכלה מרמה
משפך לה את השמלה בכח מיתר, אף על פי שהיא פליטה.
נשמע קול של קריעה.

בבית היו אנשים לבושים במדים שהיו והלכו.
גם שמש כבד לא הייתה.
העינים של אמא יותר מדי אדמות.
אי אפשר להביט בהן או לשאל מה קרה.

אָבי על הספּה הִרְקָה עִם הַרְגָּלִים
מִקְפָּלוֹת עַל הַבֶּטֶן וְעִם הַפָּנִים אֶל הַקִּיר.

אָמָּא לֹא מִבְקָשֶׁת שְׂאֲצָחִיק אוֹתוֹ.
הִשְׁלָחַן עוֹד צְרוּךְ לְאַרְבָּעָה.
אָבָּא בֹא לִשְׁלָחַן
בֹּא לִשְׁלָחַן
לִשְׁלָחַן

תִּצְחֵק אָבָּא תִצְחֵק
תַּעֲשֶׂה סֵדֶר פֶּסַח לְמִשְׁפָּחָה שְׁלֶדָּךְ.
הַגֵּב שֶׁל אָבָּא נוֹרָא לְמַגֵּעַ וְגַם
הַלְחִי שְׁלוֹ דְּבִיקָה.
אוֹלֵי הוּא צְרוּךְ נְשִׁיקָה, אֲנִי חוֹשֶׁבֶת,
אֲנִי לֹא טוֹבָה בְּזֶה אָבֵל אֲנִי מְנֹסָה.
וְאִזְ הַרְגָּלִים שְׁלוֹ עִם הַנַּעֲלִים
בוֹעֲטוֹת בִּי בְּבֶטֶן. לֹא בְּכֹנֶה?
מִתּוֹךְ שָׁנָה? עֲכָשׁוּ הוּא קָם.
אִם יִפְקַח אֶת עֵינָיו יִזַּל מִהֶן דָּם.

אֲנִי לֹא טוֹבָה בְּלִהְצָחִיק אוֹ לְשִׁיר.
הַכָּאָב עִם הַזְּמָן צְרוּךְ לְהַחְוִיר.
מוֹטָב שֶׁתִּחַשֵּׁב עַל פָּרָה אוֹ עַל קִיר.

כמו איש צור שעובר כביש בחלום
ופתאם מתבקת אותו אשה בערום,
בלי פריכה, בלי צלום מימי נעורי,
בלי רכילות, בלי כלום —
פכה תקרא, אם תוכל, את ספר שירי.

מהדורה שניה

כרמל • ירושלים

דאנאקוד 249-1176